



SÜNDINUD UUED VALLAKODANIKUD

Oliver Suve

Andres Pahk

Pääru Heinmets

Oskar Kobli

Õnnitleme vanemaid!

Teeme Kärkla korda nii sünnipäevaks kui kogu suveks

Kevad on ilus aeg nii looduse, inimeste kui kindlasti ka Kärkla jaoks. Sest kevadel on Kärkla sünnipäev ja seekord tähistab ta juba 85. aastaringi hiidlaste pealinnana.

Et seda tähtpäeva vääriks tähistada, oleme koos kultuurikeskuse ja teiste Kärklas tegutsevate asutuste ning organisatsioonidega kokku pannud rikkaliku ja põneva kava, mis täidab kogu sünnipäeva. Tänu neile kõigile!

Kuna 1. mai on esmaspäev ja tegemist on pika nädalavahetusega, hakkavad sündmused pihta juba varem.

Lisaks ürituste planeerimisele oleme Kärclat nii sünnipäevaks kui lähenevaks suvehooajaks mõistagi ette valmistanud ka heakorratööde osas. Neist tahaks siinkohal rääkida täpsemalt ja ühtlasi kiita kõiki neid, kes on agari oma koduaedu ja ümbrusi korrastanud.

Tänavate hooldus ja remont

Meie talihooldepartner Tariston on oma tööd korralikult teinud ja nüüdseks peaks olema kokku kogutud ka tolm, mis lumesulamisest tänavate ja kõnniteede servadesse maha jäi. Samuti teeb osavald Taristoni ja linna haldustöötajatega koos tänavate jooksvat remonti, mis puudutab peamiselt löökaukude lappimist.

Suurem tänavate remont on sel aastal kavas Sireli ja Roo-kopli tänaval. Kindlasti on vajadus enamaks, kuid kahjuks pole eelarves selleks piisavalt raha. Küll osaleb Kärkla mitmes meetmes, kust on võimalik saada lisainvesteeringuid. Eelkõige puudutab see Sada-maa tänavat, samuti väga halvas seisus truupe, mille kordategemine ja ümberehitus on hädavajalik. Lisaks sellele püüame koos Pühalepaga kor-



Kärkla linna 84. aastapäev. Foto: Toomas Kokovkin

da teha Kärkla surnuaia sisse-sõidutee.

Puude raie ja haljastus

Teine väga oluline asi, millega osavald on aktiivselt tegele-nud, on Kärkla pargid ja haljas-alad. Nii on talvel tehtud põh-jalik hooldusraie Rannapargis ja Liivapealse pargis, mis kah-juks pikka aega enam väga par-gi moodi välja ei näinud. Koos kohalike elanikega on see Ka-beli tänava äärne ala saanud hoopis teise, oluliselt kauni-ma ilme. Ka on korrastatud va-na kooli aia ala Nuutri tänava ääres ning selle korrastamise-ga jätkatakse veel.

Seoses puude raiumisega on ilmsiks tulnud ka üks asi, mis inimestel on haka-nud kohati meelest minema. Nimelt on kehtivas Hiiumaa valla heakorra eeskirjas nõue, et tiheasustusalal puu raiu-miseks tuleb omavalitsusest võtta raieluba. Seda ka siis, kui puud soovitakse kärpida roh-kem kui 25%. Luba ei pea võt-ma, kui soovitakse langeta-da viljapuu või puu tüve dia-meeter rinna kõrguselt jääb alla 12 cm. Küll aga on raielu-ba kohustuslik, kui kutsutak-se kohale kohalik arborist või puukraana. Just viimase april-

likuise käigul selguski, et töid tehti ilma raieloota.

Ka tuleb raieloota taot-lejatel arvestada, et tea-tud juhtudel soovib osa-vald, et toimuks asendus-istutus. Tuleneb see eelkõi-ge sellest, et Kärkla ei kaotaks oma aedlinna ilmet. Ehk näi-teks ebasobivas kohas, kuid elujõulise puu langetamisel tuleks see asendada kas oma kinnistul sama või mõne tei-se puuliigiga või teha seda lin-naruumis. Täpsema info selle kohta saab linna haljastuspet-sialistilt, kes hindab kohapeal ka iga raieloota taotlust.

Rand ja ujumiskoht

Kärkla ametlik rand asub jät-kuvalt Rannapaargu juures, kuid mitmel põhjusel on haka-nud ta oma populaarsust kao-tama. Eelkõige ilusa liivariba-ga Tõrvanina ranna ja Haus-maa tee ujumiskoha lähedu-se tõttu. Siiski hooldab linn ka Kärkla randa endiselt ja äs-ja eemaldati sealt kaldale ko-gununud mudavallid. Samas aga tasub mõelda, kuidas se-da rannaala atraktiivsemaks, meeldivamaks muuta, et päi-kese ja mere nautlejad sinna alles jääks.

Populaarses Hausma tee

ujumiskohas toimuvad just praegu korrastustööd, mille eesmärk on lisaks ujumissilla vette paigaldamisele ka ranna-alalaiendada. Eelkõige võetak-se maha vana pilliroogu ja võ-sa, mis intensiivselt peale kas-vab. Samuti tuuakse juurde pinke, et ka kaldalt oleks mõ-nusam nii merd kui päikse-loojangut nautida.

Paraku ei ole Hausma tee ääres raha nappuse tõttu või-malik kiiresti parandada par-kimistingimusi, aga Kärkla osavald loodab meie kõigi os-kusele teistega arvestada ja seal mitte liiklusohutlikke olukordi tekitada. Veel parem, kui käite ujumas rattaga või jala.

Niitmine

Elukogemus ütleb, et esimest korda tuleb muruniiduk käima tõmmata 10. mai paiku. Tänu lisajõule nii inimeste kui tehni-ka poolelt püüab osavald linna haljasalad hoida sel suvel pare-mas korras kui varem ja nii, et ka putukatele jääks õisi, kuhu maanduda.

Ühtlasi on niitmisega seos-es palve oma koduaia hool-dajatele. Ei taha jälle heakor-raeeskirja nõudeid esile tuua, aga oleme lähtunud sellest, et iga kinnistu omanik hoolitseb ka tema krundi raamesse jää-va teepreenra eest. Usun, et see ei tee tavapärasest kodust niidu-tööd raskemaks. Küll aga tean, et see annab linnapildile palju kaunima ilme.

Kindlasti jagub töid ja te-gemisi kevadesse ja suvesse veelgi, aga kahtlemata sünnib Kärkla ilme ja olek meie kõigi koostöös. Loodan, et see koos-töö on positiivne ja meie ühine eesmärk on, et meie kodulin-nas oleks mõnus olla nii meil kui meie külalistel!

AIVAR VIIDIK

Kärkla osavalla vanem

Valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise eelnõule esitati 200 ettepanekut ning arvamust

Hiljuti lõppes Hiiumaa valla üld-planeeringu (ÜP) ja keskkon-namõju strateegilise hindamise (KSH) eelnõu avalik väljapanek. Kirjalikke arvamusi ja ettepane-kuid esitati 69-lt isikult või asutu-selt kokku 200 ringis.

Võib öelda, et huvi oli suur ja teemade üle arutleti mitmel pool. See teeb vaid rõõmu, et inimesed soovivad olla protsessis kaasatud ning mõtlevad sisu osas kaasa ju-ba planeeringu algstaadiumis! Hea meel on tõdeda, et muutmi-se ettepanekute kõrval laekus ka arvamusi, milles julgustati töö-gruppi plaanitud ideedega eda-si liikuma.

Mitmed ettepanekud puudu-tasid maa juhtotstarbe muutmise soovi. Kaldaga seotud ehituskee-luvööndi vähendamise osas soo-viti pigem ulatuslikumat vähen-damist, kuid teisalt sooviti ka keh-tivast piirist jäigemalt kinnipida-mist. Kahtluse alla seati tiheasus-tusalade piiride nihutamise vaju-dus nii Kärklas kui Kõrgessaares. Taristu ja juurdepääsude osas teh-ti ettepanekuid nii kergliiklustee-

de asukohtade kui olemasolevate teede avalikuks määramise osas. Küsimusi tekitasid nõuded rohe-võrgustiku ja väärtuslike metsa-de majandamise kohta. Oli neid, kes soovisid näha nõudeid karmi-mana ja ulatuslikumalt ning oli ka neid, kellele tundusid nõuded liialt piiravana. Tehti ettepanekuid sõ-nastuse muutmiseks.

Kõik laekunud ettepanekud arutatakse töörühmas läbi ning antakse selle esitajale teada, kui-das planeeringu protsessis ette-panekuga arvestada saab. Komp-lekssemad ja keerukamad tee-mad leiavad vastused planeerin-gu järgmises etapis, kaasates aru-teludesse erinevaid osapooli.

27. ja 28. aprillil toimuvad ava-likud arutelud Käinas ja Kärklas, kus tutvustatakse avalikul välja-panekul esitatud kirjalikke arva-musi ja töögrupi seisukohti nen-de käsitlemise osas üldplaneerin-gu lahenduses.

KAIRE NÖMM

Hiiumaa valla arhitekt

Kokkuvõtte uute elamispindade vajaduse küsitlusest Hiiumaal

SA Hiiumaa Arenduskeskus koostöös Hiiumaa vallava-litsusega viis 2023. aasta ke-vadel läbi küsitluse korterite ja ridaelamuboksides vajadu-se kohta Hiiumaal. Küsitluse eesmärk oli kaardistada või-malikult täpselt uute korteri-te ja ridaelamuboksides vaja-dus Hiiumaal, välja selgitada, millised piirkonnad Hiiumaal on kõige suurema nõudluse-ga ning ka seda, mis vahen-dite eest potentsiaalsed hu-vilised kortereid oleksid val-mis soetama. Lisaks sooviti

teada, kui suur vajadus on uut korterit osta ning kui suur va-jadus üürida.

Küsitlusele sai vastata nii eraisikuna kui ka ettevõtte-na. Kokku oli küsitlusel 162 vastajat, nendest 7 vastas et-malikult täpselt uute korteri-te ja ridaelamuboksides vaja-dus Hiiumaal, välja selgitada, millised piirkonnad Hiiumaal on kõige suurema nõudluse-ga ning ka seda, mis vahen-dite eest potentsiaalsed hu-vilised kortereid oleksid val-mis soetama. Lisaks sooviti

Piirkonna eelistuse osas ja-gunesid vastused järgnevalt: 61% Kärkla, 21% Käina, 7% Kõrgessaare, 4% Emmaste ja 3% Suuremõisa ning 4% lei-

dis, et piirkond ei ole oluline.

Kokkuvõtteks võib öelda, et küsitlustele vastanute arv oli positiivselt suur, mis näi-tab, et teema on aktuaalne ja nõudlus uutele elamispinda-dele märkimisväärselt. Samas võib arvata, et huvitatuid on veelgi rohkem, sest ei saa eel-dada, et absoluutselt kõik as-jast huvitatud täitsid ära ka küsimustiku.

Läbi viidud küsitluse alu-sel saab välja tuua, et suurim nõudlus uute kaasaegsete ela-mispindade järele on Kärklas

ja Käinas. Eelistatakse kahe ja kolme magamistoaga elu-ruume, kusjuures pigem osta, mitte üürida. Enamus soe-taksid elamispinnad laenu-ga ja lähema aasta-paari jooksul.

Loe pikemalt Hiiumaa Arenduskeskuse veebilehelt <https://hiiumaaarenduskeskus.ee>.

LIIS LUKAS

SA Hiiumaa Arenduskeskuse juhataja
Liis.lukas@hiiumaa.ee, 5115788

KÄRDLA PÄEV 1. MAI 2023
KÄRDLA LINNA 85. AASTAPÄEV

Kärkla Keskviik
09:00 avatakse Kärkla linna jooksu sekretariaat numbrite väljastamiseks ja registreerimiseks
09:15 osavallavanem Aivar Viidiku tervitus
09:30 Kärkla puhkpilliorkester
10:00-11:30 kepikõnd-giiditour Kärklas, mis algab Keskviikult ja lõpeb raamatukogus
10:00-11:30 Kärkla linna jooks
11:30 jooksjate autustamine ja auhindade loomine.

Sünnipäevavõit
12:00-14:00 Isetegevuskontsert
12:00 Kärkla Põhikooli solistid
12:20 Kärkla Kultuurikeskuse rahvatantsurühmad Naadressed ja Patsisti
12:40 Tiina Tantsustuudio
13:00 HIG segakoor
13:35 Kärkla Lastesai solistid

Kärkla Näkuteatris
12:00-14:00 väljaleppes on oodatud 11 koruse mängutappa

Kärkla sadamas
9:00 avatakse rattarent
14:00 Navigatsioonihooaja avamine ja lpu heiskamine
Sadama kontoris on avatud puhvet, sadamas on saanud soojad lisaks 2 tünisaua
14:30 Puriatamise näidstreening huvilised on oodatud katsetama
16:00 Puriatamise vanadele „kaladele“

Kärkla Linna raamatukogus
10:00-12:00 avatud üksed ja väljapanek Kärkla sümbolikaast ning linna ajaloo

Sportikeskuse skatepargis
14:30 Demo päev. Noortele tutvustatakse, mida ja kuidas skateparkis teha saab. Parimatele osalejatele jagatakse meeneid ja ahindu. Lätivijad on oma ala asjatundjad. Korraldajad Noortekeskus ja Hiiumaa Sport.

Hiiumaa Spordikeskuses
10:00 Lääne-Kärkla ja ida-Kärkla sõpruskohtumine kaheks 12:00-17:00 Hiiumaa 2. turismimees - avatud kõigile 16:00 auhinna- ja kontsert: **Karl-Erik Taukar Bänd**

Hiiumaa Spordikeskuses kell 16:00 KONTSERT
Karl-Erik Taukar Bänd

NÄITUSED:
Hiiumaa muuseumi Pikk Maja 15:00 näituse „Pildid pilde“ avamine ja väike kontsert.

Nella Nurga Galeris
11:00-15:00 maalikunstnik Piret Rohusaare personaalnäitus „Ühendoline Hiiumaa“

Kärkla Kultuurikeskuses
10:00-16:00 Maria Evestuse maalnäitus „JRRULT“

Kärkla Muusikakoolis
12:00-16:00 avatud üksed Enne ja pärast kontserti oodatakse väikesteid ja suuremaid muusikahuvilisi koos vanematega kooli astumiseks sisseastumiskatselust kirjutama.

Kärkla tung
9:00-14:00 kauplemispäev

Hiiumaa restoranide nädal 22. aprill - 01. mai

Lisainfo valla kodulehel vald.hiiumaa.ee/kardlapaev

Ettevõtete külastused jätkusid Käinas

Vallavalitsuse, arenduskeskuse, Hiidlaste Koostöökoju ja töötukassa esindajad jätkavad Hiiumaa ettevõtete külastamist, et kuulda vahetult ettevõtjate muredest ja rõõmudest. Käina osavallas külastati 28. märtsil kolme ettevõtet, et vaadata, kuidas neil läheb.

Esimesena võttis külalisi vastu OÜ MaineGrupp juhataja Sander Kopli. MaineGrupi tegevusvaldkond on lai, alates majutusest ja lõpetades õlletootmisega.

Ettevõtte pakub majutust kuues erinevas kohas: Kassari Puhkekeskuses, hotellides Looke ja Liilia, Kassari apartemendis, Kassari otsa puhkemajas ning Vetsi Talli puhkekülas. Kopli sõnul on juba projekteeritud ka laiendus Kassari Puhkekeskuse hotellile.

MaineGrupi uues pruulikojas valmistavad erinevad limonaadid, kaljad, siider, õunamahl ja õlu. Pruulikoja juures on kavas suvehooajaks avada ka vanasse kuivatisse rajatud külastuskeskus ja näitusesaal, kus võimalik kohapeal toodetud jooke osta.

Kopli sõnul on ettevõtte üheks kitsaskohaks tööjõupuudus. "Eelmise suve u 30 hooajatöötajat olid kõik mandrilt," rääkis ettevõtte juhataja. Suvetöölised majutab Kopli hotellis Looke.

Küsimusele, kuidas COVIDi piirangud ja neile järgnev aeg ettevõtte tegevust mõjutanud on, vastas Kopli, et ei saa ilma ja muid väliseid asjaolusid kehvast hooajast süüdistada, ise tuleb paremini müüa.

Kassarist suunduti Käina kooli, kus



OÜ MaineGrupp juhataja Sander Kopli sõnul on juba projekteeritud Kassari puhkekeskuse laiendus. Foto: Kärolyn Kivistik.

OÜ Korrashoid juhid Kairi ja Aivar Kõrm rääkisid ettevõtte tegemistest. Korrashoid pakub kinnisvara korrashoiu teenuseid Hiiumaal, Läänemaal, Harjumaal ja Tallinnas. Lisaks on neil pesumaja Kärkla Selveris.

Hiiumaal on ettevõttel ligi 40 töötajat, enamik neist osalise tööajaga. "Alustame tööd üldjuhul peale kella viite õhtul ja töömaht on killustunud, on neid, kes teevad kaks-kolm objekti ühe õhtuga, teised ühe," selgitas Kairi Kõrm.

Temasõnulotsivad nad tikutulega uusi töötajaid: "Osad proovivad ja loobuvad. Need, kes aga töövõttes omandavad, jäävad üldiselt pikemaks ajaks tööle." Personali koolitab ettevõtte objekti-põhiselt.

Hiiumaa vald on viimastel aastatel ehitanud mitu suurt uut objekti. Küsimusele, kas nende valmimise protsessis oleks võinud ka koristusettevõtte arvamus küsida, vastas Kairi Kõrm, et kindlasti oleks võinud: "Näeme palju lähendusi, mis on küll ilusad, aga mille hooldamine väga keeruline."

Tuleviku ambitsioonidest rääkides ütles Aivar Kõrm, et neil on käsil ettevõttega laienemine ühte uude piirkonda. "Me ei taha iga hinna eest laieneda, võtame objekte, millega kindlasti hakkama saame ja mis meil öösel magada lasevad," tõdes Aivar Kõrm.

Selle aasta 1. veebruarist hoiab Korrashoid korras taas ka Hiiumaa ja Saaremaa liinil sõitvad parvlaevad.

Kolmandana tutvuti OÜ Kemehh tegemistega. Ettevõtte tegevusvaldkonnad on maaparandus ja vesiehitised, vee- ja kanalisatsiooni tööd, maantee-transport ning liiva ja kruusa müük.

Ettevõtte juht Tõnis Teemets ütles, et viimasel paaril aastal on neil olnud palju suuri objekte töös. Praegu on aga varasemast enam käsil erasektori töid. "Eks see suvi näitab, mis tulemas on. Kui selle üle elame, on hästi," ütles Teemets.

Kemehhis on tööl 11-12 inimest, mõõdunud suve kõrghetkel oli ettevõttes 17 töötajat.

Peamise probleemina tõi Teemets välja selle, et tööks vajalikku killustikku on keeruline hankida.

Detailplaneeringud

Kase maaüksuse detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku korraldamine

Hiiumaa Vallavalitsuse 22.03.2023 korraldusega nr 149 võeti vastu Kase maaüksuse detailplaneering (Dagopen OÜ töö nr 22-19).

Planeeringu koostamise eesmärgiks on jagada Kase maaüksus kolmeks elamukrundiks ja määrata kruntidele ehitusõigus üksikelamu ja kõrvalhoone te rajamiseks, ehitustingimuste määramine, liikluse ja parkimiskorralduse lahendamine ning tehnovõrkude väljajehitamiseks vajaminevate koridoride määramine.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub töö ajal ajavahemikul 19.04.2023-04.05.2023 Kõrgessaare Osavalla Valitsuses aadressil Kõpu tee, Kõrgessaare, Hiiumaa vald ja Hiiumaa valla veebilehel. Avaliku väljapaneku ajal on kõigil huvitatutel võimalik planeeringulahendusega tutvuda ning vallavalitsusele kirjalikult sisulisi ettepanekuid ja arvamusi esitada.

Käina aleviku keskuse detailplaneeringu kehtestamine

Hiiumaa Vallavalitsuse 04.04.2023 korraldusega nr 168 kehtestati Käina aleviku keskuse detailplaneering (Klotoid OÜ töö nr 270622).

Planeeringuala suurusega u 1,5 ha hõlmab Käina alevikus asuvaid Bussijaam (katastriüksus-

se tunnus 36802:002:0081), Viire tn 8 (36801:001:0694), Hiiu mnt 13 (20501:001:1719), Mere alajaam (36802:002:1120) ja osaliselt Viire tänav (36802:002:0099) maaüksuseid.

Detailplaneeringu eesmärgiks on määrata Viire tn 8 ja Bussijaam maaüksustele hoonestusalad ja ehitusõigus korterelamute püstitamiseks ning Hiiu mnt 13 maaüksusele hoonestusala ja ehitusõigus üksikelamu püstitamiseks.

Detailplaneeringuga planeeritud tegevusega ei ole ette näha planeeringuga kaasnevaid negatiivseid keskkonnamõjusid.

Käina aleviku keskuse detailplaneeringuga saab tutvuda Hiiumaa valla veebilehel: valdkonnad - ehitus ja planeerimine - detailplaneeringud - detailplaneeringute kehtestamine.

Täiendav info: Merilin Kaevandes, 462 2882, merilin.kaevandes@hiiumaa.ee

Hausma külas asuva Lennuki kinnistu detailplaneeringu vastuvõtmine ja avaliku väljapaneku korraldamine

Hiiumaa Vallavolikogu 16.03.2023 otsusega nr 105 võeti vastu Hiiumaa valla Hausma külas asuva Lennuki kinnistu detailplaneering (DAGOPEN OÜ töö nr 22-08). Planeeringuala suurus on 4,22 ha. Planeering näeb ette katastriüksuse jagamise neljaks elamukrundiks suurusega 1,00-1,12 ha ja igale krundile hoonestus-

ala määramise kuni 4 hoone (1 üksik-elamu ja 3 kõrvalhoonet) püstitamiseks maksimaalse ehitisealuse pinnaga 500 m² koos olulisemate arhitektuurinõuetega ja tehnovõrkude lahendusega. Detailplaneeringuga on tehtud ettepanek muuta osaliselt Pühalepa valla keskosa üldplaneeringut, muutes osaliselt ehituskeeluvööndi piiri vastavalt põhiplaanijoonisele. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 10. aprillist kuni 9. maini 2023 tööpäevadel tööajal Pühalepa Osavalla Valitsuses aadressiga Vallamaja Tempa küla Hiiumaa vald ja Hiiumaa valla veebilehel.

Avaliku väljapaneku ajal on kõigil huvitatutel võimalik planeeringulahendusega tutvuda ning vallavalitsusele kirjalikult sisulisi ettepanekuid ja arvamusi esitada.

Hiessaare külas Hiiejõe kinnistu detailplaneeringu algatamine

Hiiumaa Vallavalitsuse 15.03.2023 korraldusega nr 141 otsustati algatada Hiessaare külas Hiiejõe (katastritunnus 20501:001:1750, pindala 5,82 ha, sihtotstarve maatulundusmaa) kinnistu detailplaneering, mille eesmärgiks on Hiiejõe kinnistust 1,5 ha suuruse elamukrundi eraldamine, uuele eraldatavale krundile ehitusõiguse ja ehitustingimuste määramine elamu ja abihoone te rajamiseks, liikluse ja parkimiskorralduse lahendamine ning tehnovõrkude väljajehitamiseks vajaminevate korido-

ride määramine. Planeeringuala ligikaudne suurus on 4,73 ha.

Algamisel teadaoleva info põhjal täiendavate uuringute läbiviimise vajadus puudub. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Pühalepa valla keskosa üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Pühalepa Osavalla Valitsus (aadress Tempa küla, Hiiumaa vald 92348) ja kehtestaja on Hiiumaa Vallavalitsus (aadress Keskvaljak 5a, Kärkla 92413). Korraldusega saab tutvuda tööajal Pühalepa Osavalla Valitsuses aadressiga Vallamaja, Tempa küla, Hiiumaa vald ja Hiiumaa valla veebilehel.

Puliste külas Merelaine ja Rannalaine maaüksuste detailplaneeringu algatamine ja KSH algatamata jätmine

Hiiumaa Vallavalitsuse 22.03.2023 korraldusega nr 143 otsustati algatada Puliste külas asuvate Merelaine (katastritunnus 20501:001:1734, sihtotstarve maatulundusmaa 100%, pindala 16742 m²) ja Rannalaine (katastritunnus 20501:001:1733, sihtotstarve maatulundusmaa 100%, pindala 14904 m²) maaüksuste detailplaneeringu ja jäeti algatamata detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Merelaine ja Rannalaine kruntidele ehitusõiguse ja hoonestusala määramine, ehitustingimuste mää-

ramine, liikluse ja parkimiskorralduse lahendamine ning tehnovõrkude väljajehitamiseks vajaminevate koridoride määramine. Planeeringuala ligikaudne suurus on 3,16 ha.

Koostatud eelhinnangu kohaselt ei kaasne detailplaneeringu elluviimisega olulist negatiivset keskkonnamõju, kuna detailplaneeringuga kavandatud hoonestusalad kavandatakse üldplaneeringus määratud võimalikule ehitusalale ja arvestatakse looduslike ja looduskaitsetingimustega. Keskkonnaameti 14.02.2023 hinnangul ei kaasne eeldatavalt olulist keskkonnamõju looduskaitsele, kui planeeringuga ei kavandata ehitustegevust Väinamere hoiuala ja Väinamere loodusala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatiipidel ning planeeringu elluviimine ei takista poollooduslike koosluste hooldamist.

Algamisel teadaoleva info põhjal täiendavate uuringute läbiviimise vajadus puudub. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Pühalepa valla Hellamaa-Värssu-Puliste piirkonna üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu koostamise korraldaja on Pühalepa Osavalla Valitsus (aadress Tempa küla, Hiiumaa vald 92348) ja kehtestaja on Hiiumaa Vallavalitsus (aadress Keskvaljak 5a, Kärkla 92413). Korraldusega saab tutvuda tööajal Pühalepa Osavalla Valitsuses aadressiga Vallamaja, Tempa küla, Hiiumaa vald ja Hiiumaa valla veebilehel.

Juurdepääsuteede remondiks saab taotleda toetust

Juurdepääsuteede remonditöödeks saab toetust taotleda 15. maini. Toetuse suurus ühe juurdepääsutee kohta on kuni pool teostatud tööde maksumusest, kuid mitte rohkem kui 1500 eurot aastas.

Taotluse blanketi leiad valla veebilehelt.

- Taotlus peab sisaldama kavandatavate tööde kirjeldust, tööde teostamise eelarvet ning ajakava. Kinnitust omaosaluse kandmise kohta ja juurdepääsutee remonti takistavate asjaolude puudumise kohta.
- Taotlusele tuleb lisada juurdepääsutee asu-

koha skeem ning hinnapakkumine vähemalt kahelt töövõtjalt.

- Kui remonditav juurdepääsutee ei asu ainult taotlejale kuuluval kinnistul, on toetuse taotlejaks teine kinnistu omanik, kelle kinnistul remonditav osa juurdepääsuteest asub. Sellisel juhul tuleb esitada kas ühine taotlus toetuse saamiseks, teise kinnistu omaniku kirjalik nõusolek toetuse taotlemiseks või taotleja kasuks seatud notariaalne kokkulepe teeservituudi seadmiseks.

Toetuse saamiseks saada taotlus oma osa-

valla sekretärile:

- Kärkla@hiiumaa.ee
- Kõrgessaare@hiiumaa.ee
- Pühalepa@hiiumaa.ee
- Kaina@hiiumaa.ee
- Emmaste@hiiumaa.ee

Majapidamine, mille juurdepääsutee remondiks toetust taotletakse, peab rahvastikuregistri andmetel olema taotleja elukohaks.

Juurdepääsuteede remonti, kuhu on kehtestatud avalik kasutus, ei toetata. Toetamisele ei kuulu ka tööd, mida on valla eelarvest muul viisil finantseeritud.

Vallal sel aastal kavas 25 hanget

Hiiumaa vallavalitsuse selle aasta hankeplaani on tutvumiseks leitav valla veebilehel vald.hiiumaa.ee. Kokku on vallal 2023. aastal plaanis 25 hanget.

Sel aastal on kavas näiteks hanked Palade spordihoone energiatõhusaks muutmiseks, Kõrgessaare kergliiklustee ehituseks, Kalana jahisadam tankla ehitistöödeks ja Kärkla uue lasteaiahoone projekteerimiseks.

Hiiumaa vallavalitsuse ja osavallavalitsuste poolt teostatavad ja teostatud riigihanked on leitavad riigihangete registrist.

Hangete otsimiseks tuleb registri peamenüüst valida «Hangete otsing» ja kirjutada rubriiki «Hankija» otsitava hankijanimi.

Alla lihthanke piirmäärat teostatavad ja teostatud hanked on leitavad Hiiumaa valla dokumendiregistrist.

Osale orienteerumiseljapäevakutel!

Liikumisaastal alustab Hiiu-
maa Orienteerujate Klubi orien-
teerumiseljapäevakutega 4.
mail Suuremõisas. Rajameis-
ter Anu Saue teeb ka lastele ja
algajatele NÖÖRIRAJA – kont-
rollpunktide läbimisel on abiks
punktist punkti viiv nõor.

Kokku on päevakute ka-
lenderplaanis 20 osavõistlust
Hiiumaa erinevatel maastikel.
Aktiivsed noored (kuni MN20
k.a), kes osalevad 16–20 päe-
vakul ja igal korral läbivad vä-
hemalt lühiraja kontrollpunk-
tide arvu kontrollpunkte, pre-
meerib AS Sportland jooksu-
jalanõude ja seljakotiga. Täis-
kasvanute vahel, kes osalevad
15–20 päevakul ja läbivad iga
kord vähemalt lühiraja KP-de
arvu KP-sid, loositakse viimasel
neljapäevakul HOK poolt välja
kolm AS Sportlandi 100-eurost
kinkekaarti. Igal osavõistlusel
loositakse noorte vahel välja
kolm šokolaadi.

Start on avatud kell 17–19,
finiš suletakse kell 20. Stardi-
maks täiskasvanutele 3 eurot.
Tulemused on leitavad HOK
kodulehel www.hok.ee. Lisaks



AS Sportlandile toetavad nel-
japäevakute programmi veel
Hiiumaa vald, Hiiumaa Spordi-
liit, RMK, Eesti Orienteerumis-
liit, AS Jetoil ja COOP Hiiumaa.

1. juunil toimub 1000. nel-
japäevak. Võistluskeskus on
Hiiumaa Spordikeskuse juures.
Saab kooki süüa ja neljapäeva-
kute ajalugu meenutada. Esi-
mene Hiiumaa orienteerumis-
neljapäevak leidis aset Kärddlas
Põllumäel 14. juulil 1977. aas-
tal. 45 aasta jooksul on kaardi
ja kompassiga metsas käinud
tuhandeid aktiivseid hiidlasi.

EDA TÄRK
HOK

Õpilasmalevasse registreerimine algab 1. mail

25. juunil kuni 1. juulil 2023
leiab Hiiumaal aset ühine
õpilasmalev Hiiumaa noor-
tele vanuses 13+. Sellel aas-
tal toimub malev õõbimisega
Emmaste Noortekeskuses
ning kohti jagub 30 kiirema-
le noorele.

Registreerimine õpilasma-
levasse algab 1. mail 2023 ja
lõppeb 15. mail 2023. Info ja
registreerimislingi malevas-
se leiab alates 1. maist Hiiu-
maa valla ametlikust teabe-
kanalitest ja noortekeskuste
infokanalitest.

Kõik malevasse kandideeri-
vad noored peavad enne male-
va algust läbima „töövestluse“
ning oluline on, et noor oleks
maleva esimeseks päevaks



13-aastane. Ehk noor võib re-
gistreerimise ajal olla 12, kuid
maleva alguseks peab ta ole-
ma 13. Töövestlusel saame
lähemalt tutvavaks ja seal on
võimalus näidata oma moti-
vatsiooni Hiiumaa Õpilasma-
levas osalemiseks.

Hiiumaa Õpilasmalev on
Hiiumaa valla koolinoortele
vanuses 13+ suunatud suve-
laagri formaat, mille raames
saavad noored esimese töö-
kogemuse ning veeta aega to-
reda seltskonnaga.

JUHEND ÜRITUSTEKORRALDAJALE

Seoses läheneva sündmusterohke üritus-
te hooajaga tuleb Hiiumaa vallavalitsus
meelde, et lisaks ürituste korraldamisele ja
reklaamimisele on teatud juhtudel vaja üri-
tuste korraldamine kooskõlastada eelne-
valt ka kohaliku omavalitsuse ning amet-
kondadega.

Avaliku ürituse luba ei pea taotlema kor-
raldajale kuuluval maaüksusel korraldata-
va avaliku ürituse korral, v.a. juhul, kui te-
gemist on kõrgendatud riskiga üritusega (nt

osaleb üle 250 inimese, kohapeal müüakse
alkoholi, üritusega kaasneb liikluse ümber-
korraldamine ning tegevuskoht, tegevus või
kasutatav inventar võib kujutada ohtu isiku
elule, tervisele ja turvalisusele või varale).

Ainult kohaliku omavalitsuse loa alusel
saab toimuda öörahuväline potentsiaal-
selt teisi isikuid kestvalt või korduvalt häi-
riva müra või valgusefektide tekitamine va-
hemikus kl 22 kuni kl 6 ning puhkepäevale
eelneval ööl südaööst kuni 7-ni (v.a. ööl vas-

tu 24. juunil, 25. veebruari või 1. jaanuari).
Avaliku ürituse luba vallavalitsusel ning
kooskõlastust Päästeametilt ning Politsei-
ja Piirivalveametilt on vaja taotleda ka ju-
hul, kui avalik üritus toimub selleks mit-
te ettenähtud ehitises või ajutises ehitises.

Avaliku ürituse luba saab taotleda Hiiu-
maa valla iseteenindusportaalil [vald.hiiu-
maa.ee](http://vald.hiiu-maa.ee) lehel.

MEELESPEA

- Kui ürituse aeg, koht ja sisu on paigas, lisa see hiiumaa.ee/sundmus portaali, et Hiiumaal toimuvad üritused oleksid kõik ühes kalendris koos ja info ürituste kohta hõlpsalt leitav.
- Alusta avaliku ürituse taotlusega ja kooskõlastuste küsimisega vähemalt üks kuu enne ürituse toimumist. Taotlus peab olema Hiiumaa valla valitsusele esitatud vähemalt 15 tööpäeva enne ürituse toimumist, ent selleks ajaks peavad olema olemas ka kõik vajalikud kooskõlastused. Kui avaliku ürituse loa nõuetekohane taotlus ei ole esitatud õigeaegselt, võib jätta taotluse läbi vaatamata.
- Tutvu eelnevalt Hiiumaa valla avaliku ürituse korraldamise ja pidami-

se korraga valla kodulehel [https://vald.hiiumaa.ee/avaliku-uritus-
korraldamine](http://vald.hiiumaa.ee/avaliku-uritus-korraldamine).

- Kontrolli, kas maaomaniku nõusolek avaliku ürituse korraldamiseks tema kinnistul on olemas?
- Mõtle, milliseid kooskõlastusi on veel vaja.
- Pärast taotluse täitmist on võimalik alla laadida pdf-fail, mille saad saata ametkondlikuks kooskõlastamiseks sõltuvalt üritusest. Alati tuleb saata teavitus või kooskõlastus Politsei- ja Piirivalveameti Hiiumaa esindajale laane@politsei.ee; kõrgendatud riskiga ürituste puhul ka Päästeameti Hiiumaa esindajale laane@rescue.ee; looduskaitsealal, hoiualal, pü-

sielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis toimuva ürituse korral Keskkonnaametile info@keskkonnaamet.ee; riigimetsas toimuva ürituse puhul Riigimetsa Majandamise Keskuse Hiiumaa esindajale hiiumaa@rmk.ee jne. Pärast kooskõlastuste saamist on võimalik lisada need failid kooskõlastustega iseteeninduskeskkonnas juba esitatud taotlusele või saata aadressil valitsus@hiiumaa.ee.

- Kõrgendatud turvariskiga ürituste puhul on vajalik taotlusele lisada ka turvaplaan ja turvalisusega seotud asendiplaan ja tule leviku piiramiseks vajalike tulekustutusvahendite kogus.

Küsimuste puhul, mis on seotud avalike ürituste korraldamisega, võib nõustamiseks pöörduda Hiiumaa valla kultuurispetsialisti Eve Ellermäe poole e-posti aadressil eve.ellermae@hiiumaa.ee.

Noorsootöö kvaliteedi hindamine – välishindajad Hiiumaal

Möödunud sügisel kogunes Hiiumaa noorsootöö kvaliteedi hindamise juhtgrupp, et viia läbi Hiiumaal noorsootöö kvaliteedi hindamine. Noorsootöö kvaliteedi hindamisinstrumentiks on noorsootöö kvaliteedi hindamismudel ning protsess toimub enese- ja välishindamise käigus. Hindamismudeli abil saab kaardistada noorsootöö tugevusi ja arendamist vajavaid valdkondi ning tulemuste põhjal planeerida edasist arengut. Enesehindamise raames koguti sisendit nii avalikult kättesaadavatest allikatest, noortelt endalt kui ka teistelt Hiiumaa noorsootöö osapooltelt.

Peale enesehindamise protsessi külastasid 20. märtsil 2023 Hiiumaad noorsootöö välishindajad. Välishindamise meeskonda kuulusid Kaisa Orunuk (Tallinna Haridusameti noorsootöö osakonna peaspetsialist), Kristjan Kruus (Tallin-



na Haridusameti „Hoog sisese“ programmi projektijuht), Lii Araste (Tartu Ülikooli õppejõud, Oskar Alliku ravikodu miljöterapeut) ja Ilona Hallik (Haridus- ja Teadusministeeriumi tehnoloogia juhtimise

osakonna tootejuht-analüütik). Päeva jooksul külastasid hindajad Hiiumaa Arenduskeskust, Kärddla Põhikooli, Kõrgessaare Noortemaja ja Kärddla Noortemaja. Ühtlasi viidi läbi vestlus Kärddla Põhikooli ja Hiiumaa

Gümnaasiumi õpilasesinduse ning Hiiumaa noortevolikogu noortega.

Nii enesehindamisel kui ka välishindamisel leiti ühisosana, et Hiiumaa noortele on loodud mitmekülgsed võimalused noorsootöös osalemiseks – mida töid välja ka noored ise. Enesehindamisel selgus, et Hiiumaal on loodud soodustavad võimalused ettevõtlikkuse suurendamiseks. Välishindajad leidsid lisaks, et Hiiumaa noorsootöötajate omavaheline koostöö on toimiv ja kollegiaalne tugi tajutav ning noorsootöötajad väärtustavad enesearengut.

Arendusvajadustena töid välishindajad välja valdkondliku juhtimisstruktuuri, töö tasustamise ja tingimused ning Hiiumaalt lahkunud noorte kaasamiseks võimaluste leidmise.

Lõplik hindamisvorm on leitav Hiiumaa valla koduleheküljel.

Kärddla Noortemaja kokandusring on menukas

Kärddla Noortemajas toimub väga menukas kokaring, mis toimub enamasti kolmapäeviti kell 15. Kokaringis teeme noorte välja-pakutud toitu ning õpime kasutama erinevat köögitehnikat. Noored ise pakuvad välja, mida süüa võiksime teha, ning uurivad retsepte, mida toidu tegemiseks vaja läheb.

Kokaringist võtavad osa erinevas vanuses koolinoored. Oleme valmistanud väga erinevaid roogasid alates sellest, et oleme õpinud, kuidas käib algusest lõpuni supi valmistamine, kuidas valmistada ise endale kiirelt ja maitsvalt vahepala või ka toitev praad ning kuidas valmistada ise magusaid ampse, nii kooke kui ka erinevaid magustoite.

Kokaringis saab osaleda, registreeri-

des ennast noortekas või sotsiaalmeedias (Facebook, Instagram).

Meil on paaril korral külas käinud Sven Rosenstok, kes on noortele õpetanud, kuidas fileerida kala ja kuidas teha kohalikust ahvenast maitsvat *fish'n'chips* ning äkist. Need on olnud alati väga oodatud töötoad, noortele meeldib, kui tuleb päris kokk, kes näitab erinevaid nippe ja võimalusi. Kui keegi tunneb, et soovib samuti tulla noori juhendamisele, siis ootame teid.

RAGNE LUBJAK

Kärddla noortekeskuse juhataja



HIIUMAA
- Liigub -
Liikumissari "Hiiumaa Liigub 2023" kutsub hiidlasi liikuma.

Osale vähemalt kuuel etapil, et osaleda loosiauhindade loosis. Loosiauhindade seas 1000€ väärtuses Spordisarjade kinkekaarte jm! Kõikide vahel, kes osalevad vähemalt kaheksal etapil, läheb loosi peaaühind Kerttu Spordi kinkekaart väärtusega 750 eurot.

Tule ise ja võta sõber ka kaasas!

Etapp	Ala	Ala
13. märts - 12. aprill	Jõusaaliku ujumiskuu Käina Spordikeskuses	Paluküla jooks
8. aprill		Orienteerumine
13. aprill		Kärddla linna jooks
1. mai		Emmaste emadepäevajooks
15. mai		Kõrgessaare jaanijooks
22. juuni		Anne Golub'i mälestusvõistlus
29. juuli		discgolf Käinas
9. august		Kärddla rattasõit
9. september		Tahkuna maastikujooks
30. september		Hiiumaa Rattanädalavahetus
7. ja 8. oktoober		Ronimisseina jooks
26. november		matk "Kõhtu ruumi"
24. detsember - 01. jaanuar		

Vaata lisa: <https://vald.hiiumaa.ee/hiiumaaliigub>

MATKAFY LATERNAMATKAD & LINNAVUURID
KARTDAGO
HIIUMAA SPORT
KÄINA SPORDIKESKUS
DAGO PLAST
COOP Hiiumaa
FILTER SPORDISARJAD
ELAMUSKESKUS TUULETORN
E-LUX PEETRI JOOKS Tuleme ennast võistlusele!

Hiiumaa gümnaasiumis algas uus rahvusvaheline haridustöö programm

Hiiumaa gümnaasiumis algas jaanuaris uus rahvusvaheline Euroopa Liidu hariduskoostöö programm ERASMUS+ projekt KA210-SCH "Circular Economy – Save Money and the Planet" (SAMP). Projekt kestab 1,5 aastat ja selles osalevad gümnaasiumid neljast Euroopa riigist: Eestist, Türgist, Itaaliast ja Põhja-Makedooniast.

Projekti koordinaator on Hiiumaa Gümnaasium.

Meie projekt keskendub jätkusuutliku ühiskonna tulevikule. Projektiga püüame muuta noorte mõtteviisi, soovime edendada võrdsust, kaasatust ja mitmekesisust ühiskonnas ning väärtustame inimeste loovust. Säästame raha ja planeeti, vähendame süsiniku jalajälge ning vähendame jäätmeid ressurside ringluses hoidmise, taaskasutamise ja uuendamise kaudu.

Projekti üheks eesmärgiks on noorte teadlikkuse suurendamine erinevate töötubade, loengute ja praktiliste tegevuste kaudu. Selgitame jätkusuutliku arengu tähtsust ning rakendame säästvaid tavasid.

Kuna elame kultuuriruumis, mida iseloomustab ressurside läbimõtlema tarbimine ja „tarbi ning hülga“ mentaliteet, siis otsime lahendusi ressurside paremaks kasutuseks ning soovime muuta noorte tarbimisharjumusi. Keskendume moetööstusele, kuna moe- ja tekstiilitööstus kasutab palju ressursse ja sellel on suur keskkonnamõju. Oma projektiga otsime lahendusi, kuidas saaks tooraine väärtust võimalikult kaua säilitada.



Seepärast pöörame pilgu ringmajandusmudelile, kus ressursid hoitakse pidevalt ringluses ja jäätmetekke on minimeeritud.

Projekti esimene kohtumine toimus Tallinnas 6. märtsist 9. märtsini 2023 ning kohtumisel osalesid koolide esindajad. Kohtumine oli sõbralik ja produktiivne. Rääkisime projekti eesmärkidest, õpetajate ja õpilaste ülesannetest, ajakavast ning koosööst. Toimused erinevad töötöad ja külastasime Eesti Tarbekunsti ja Disaini muuseumi. Stella Soomlasi stuudio töötoas saime teada nahast kui materjalist, jätkusuutlikust disainist ja valmistamise käepaelu. Reet Ausi stuudio esindaja tutvustas moetööstuse telgitaguseid,

rääkis ringmajandusest ja jätkusuutlikust moest. MIIBUTIIgi töötoas valmistasime vanadest teksadest kandekotte ning õppisime materjali taaskasutama.

Järgmine kohtumine toimub Itaalias, kuhu läheme mai lõpus koos 5 õpilasega. Jätkusuutliku mõtlemise edendamine on oluline samm, et tagada jätkusuutlik tulevik.

Projekti rahastab ERASMUS+.

MARIS NÖMMIK-KÄRTNER
projektijuht

Lasteabi on nõu andmise, kuulamise ja abistamise teenus

Lasteabi 116111 pakub laste ja perede abistamist ning toetamiseks ööpäevaringset üle-eestilist tasuta nõustamist telefoni ja interneti teel. Oodatud on kõik pöördumised, mis on seotud lastega, lapsi puudutavate teemadega või kui on vaja teatada abivajavast lapsest.

Esmalt selgitavad nõustajad välja pöördumise põhjuse ning jagavad nõuandeid ja juhiseid, kuidas olukorras toimida. Vajadusel edastatakse informatsioon teistele spetsialistidele (politsei, laste heaolu spetsialist). Pöörduda võivad nii lapsed ise kui ka täiskasvanud – lapsevanemad, sugulased, spetsialistid, naabrid, sõbrad, tuttavad, kõik tahlepanelikud inimesed.

Sageli kardavad täiskasvanud üle reageerida, äkki ei olegi midagi hullu, ja seetõttu ei teavitata lastest, kellega seoses on mingi kahtlus tekkinud. Lapsed aga usaldavad täiskasvanuid ning loodavad nendele. Sellepärast on oluline, et täiskasvanud teeksid selle sammu ja teavitaksid ning küsiks nõu, nemad võivad olla just need, kes on selle lapse jaoks tol hetkel määravalt olulised, tänu kelle märkamisele võib lapse olukord muutuda paremuse poole. Kui selgub, et kõik on hästi ning laps abi ei vaja, on teatajal siiski hingerahu, et kõik on korras. Lasteabitelefoni poole pöördujal on võimalik jääda anonüümseks, kui see ei ohusta lapse elu ja tervist.

Teemadering, millega pöörduda lasteabitelefoni poole on lai: laste ja noorte omavahelised konfliktid ning probleemid koolis, kodus, huviringides; laste ja vanemate vahelised konfliktid ja tülid; kiusamine kodus, koolis, huviringis, trennis, internetis; laste interneti kasutamine ja turvalisus; lapsekasvatamise küsimused; vanemate lahutus, hooldusõigusega seotud küsimused; enesehävituslik käitumine (enesevigastamine, suitsiidi mõtted, söömishäired); sõltuvusainete kasutamine; laste vaimse tervise ja heaoluga seotud küsimused; hooletsusse jäetud, kodutu või kerjav laps; lapse väärkohtlemine (vaimne, füüsiline, seksuaalne); lähisuhtevägivald lapse juuresolekul (nii vaimne kui füüsiline vägivald).

Lasteabi telefon 116 111 töötab 24/7, pöörduda saab ka veebi teel www.lasteabi.ee.

Märka ja hooli!

Tule sõeluuringule!

2023. aastal on kutsutud rinnavähi sõeluuringule ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973.

Sõeluuringu eesmärk on avastada rinnavähk võimalikult varases staadiumis – en-

ne kui kasvaja on tekitanud kaebusi ja organismis levima hakanud.

Sõeluuringu käigus tehakse rinnanäärme radioloogiline uuring ehk mammograafia, mis on väikese kiirgusdoosiga ja tervisele ohutu.

Sihtühma naistel on võimalik rinnavähi

sõeluuringul osaleda ka mööda Eestit sõitvates mammograafiabussides.

Mammograafiabuss asub Hiiumaal, Rahu tn 2, Kärkla, Hiiumaa Haigla kõrval perioodil 9.10.2023–20.10.2023. Info ja registreerimine telefonil 62 7447.

Info Hiiumaa valla kodulehel vald.hiiumaa.ee/rinnavahi-soeluuring

Puudest tuleneva erivajadusega inimesed saavad eluruumi kohandamiseks taotlema toetust

Alates 2. maist on puudest tuleneva erivajadusega Hiiumaa valla elanikel võimalik taotlema oma eluruumi kohandamiseks toetust.

Eluruumi kohandamist toetatakse erivajadusest tulenevalt:

1. liikuvuse parandamiseks, sh eluruumi sissepääsu, hoone välisukse ja eluruumi vahelise käigutee, hoone ja selle territooriumile sissepääsu või piirde kohandamine;
2. hügieenitoimingute parandamiseks;
3. kõõgitoimingute parandamiseks.

Taotlus koos lisadokumentidega palume esitada 2. maist 25. maini 2023 digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressil kairi.priit@hiiumaa.ee või paberikandjal osavallavalitsustesse.

Taotlusvorm koos vajalike lisadega on leitav valla veebilehel vald.hiiumaa.ee ja paberikandjal osavaldades.

Hindamiskomisjon hindab esitatud taotlusi hindamisjuhendi alusel ja koostab toetuse saajate järjekorra. **Hiiumaa Vallavalitsus otsustab** hindamiskomisjoni ettepanekul **taotluse rahuldamise** esitatud taotluse, selle lisadokumentide, kodukülastuse ja soodsama hinnapakumise põhjal.

Seejärel sõlmatakse kolmepoolne leping. Kohandamise töid võib alustada peale lepingu allkirjastamist.

Täiendavat infot eluruumi kohandamise taotlemise kohta saab küsida Hiiumaa Vallavalitsuse sotsiaallosakonnast telefonidel 463 6095, 5886 6308 või e-posti aadressil kairi.priit@hiiumaa.ee või tutvuda infoga valla kodulehel vald.hiiumaa.ee.

Veekogule mine ettevalmistunult ja õige varustusega!

Merel liikumise hooaeg on alanud. Hooaja alguses tuleks kindlasti kontrollida veesõiduki tehnilist seisundit. Tehnilised rikked ja otsa saanud kütus peamised põhjused, miks merel abi vajatakse. Alati tuleks jälgida ilma ning ka päevaprognnoosi. Merel olles arvesta teiste liiklejatega ning hoiu keskkonda. Kindlasti ei tohi hinnata üle oma võimeid.

Enne veele minekut veendu, et:

- paak on kütust täis
- paadis on igale reisijale päästevest, mis vastab nõuetele. Need peab sõitu alustades selga panema, sest kui õnnetus juhtub, siis ei pruugi enam jõuda vesti selga panna.
- kaasas on esmaabivahendid
- kaasas on väikelaeva pikkusele ja kaalule vastav ankruots
- on olemas kasutusvalmis sidevahend
- vastavalt veesõidukile on seal vähemalt 2 kg tulekustuti.

Veesõidukiks loetakse väikelaeva kogupikkusega 2,4–24 meetrit, milleks võib olla paat, purjeka, kaater või muu selline. Veesõidukid peavad olema kantud liiklusregistrisse. Pärast registreerimist antakse veesõidukile registreerimisnumber, mis tuleb kanda veesõidukile.

Liiklusregistrisse saab veesõidukit kanda ka Transpordiameti bürood külastamata. Täpsema info leiab Transpordiameti kodulehelt.

Kui satud veekogul hätta, helista 112.

HELLE-TRIIN NISUMAA

piirkonnapolitseinik,
Kärkla politseijaoskond

Päästeamet kuulutab välja projektikonkursi teise vooru, et toetada kogukondi kriisideks valmistumisel

Mullu novembris kuulutas Päästeamet välja projektikonkursi, mille kaudu said registreeritud mittetulundusühingud taotlema raha, et parandada elanikkonna ohuteadlikkust ja võimet hädaolukordadega senisest paremini toime tulla. Huvilisi oli palju ning kõigile toetust ei jagunud. Nüüd algab projektikonkursi teine voor ning kõik registreeritud mittetulundusühingud, kel mõtteid ja soovi ühiskonna ohutusse panustada, saavad taas toetust taotlema.

Projektikonkursiga toetab Päästeamet vahendite soetamist, mis aitavad kogukondadel kriisidega paremini toime tulla. Nii ongi võimalik kogukonna kriisikeskusele projekti abil tellida näiteks generaatorivalmiduseks vajalikud kaabeldustööd, han-kida generaator, meditsiinivarud, vahendid sooja toidu valmistamiseks ning joogivee puhastamiseks ja säilitamiseks, akupangad või valgusallikad. Kõik soetused peavad olema tehtud selleks, et võimestada kogukondade kerksuskeskuste loomist, kuhu hädasolijad saavad kriisi korral tulla, et saada infot ja abi.

Projekti tegevused viiakse ellu koostöös kohaliku omavalitsuse ja päästkeskusega. Päästkeskus teeb osalevale kogukonnale tasuta kriisikoolituse ja nõustab kogukonda kriisiplaani koostamisel. Projekti ellu viiv MTÜ tagab kogukonnaliikmete osaluse koolitusel ja kriisiplaani koostamisel. Päästameti toetus ühele taotlejale on kuni 2000 eurot. Projektikonkursi eelarve on 74 000 eurot. Projekti rahastamist taotlusi saab esitada 21. maini 2023. Projekti tegevused tuleb ellu viia vahemikus 1.06.–31.10.2023.

Rohkem infot taotlemise tingimuste kohta saab Päästameti kodulehelt www.rescue.ee/et/projektikonkurss-2022.

**Plaanid järgmisel suvel reisile minna?
Aga elul võivad olla omad plaanid.**

2023. aastal kutsume tasuta uuringule naisi sünniaastaga 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973.

soeluuring.ee

Elu on ees



Jäätmete põletamine on keelatud!

Hiiumaa heakorraeeskirja järgi on keelatud lõkke tegemine teisi oluliselt häirival (rohke suitsu tekitamine) või inimese elule, varale ja keskkonnale ohtlikul viisil ja tuleohutusnõudeid eirates ning prügi ja jäätmete põletamine lõkkes. Küttekoldes võib põletada ainult immutamata ja värvimata puitu. Kiletamata paberit ja kartongi on lubatud põletada ainult koguses, mis on vajalik tule süütamiseks, sest paberit on võimalik ringlusse võtta. Aia- ja haljastujäätmed saab edukalt kompostida või anda need üle jäätmevedajale. Koduses lõkkes toimub mittetäielik põlemine, mille käigus tekib erinevate mürgiste gaaside segu. Koduses lõkkes ei tõuse temperatuur piisavalt kõrgele, et ohtlikud ained saaksid ära põleda, selle asemel satuvad need õhku. Saasteained langevad maapinnale, kus me kasvatame oma aiasaadusi, ja lõpuks jõuavad jäätmete põletamisel tekkinud ühendid ringiga tagasi meie toidulauale.

- Lõkke tegemise meespea
- Lõket tee vaid selleks sobiva ilmaga (tuulevaikne).
 - Jälgi, et lõkkease oleks hoonetest, metsast ja muust süttimisohus olevatest esemetest ohutus kauguses.
 - Põletada võib ainult immutamata ja värvimata puitu, kiletamata paberit ja kartongi on lubatud põletada ainult koguses, mis on vajalik tule süütamiseks.
 - Keelatud on prügi ja jäätmete põletamine lõkkes.
 - Keelatud lõkke tegemine teisi oluliselt häirival (rohke suitsu tekitamine) või inimese elule, varale ja keskkonnale ohtlikul viisil ja tuleohutusnõudeid eirates.
 - Metsas tohib lõket teha selleks ette valmistatud ning tähistatud kohtades.
 - Kulu põletamine on aastaringselt keelatud!



Käina ohtlike jäätmete kogumispunkt 15. maist suletud!

Ohtlike jäätmete kogumispunkt Käina osavallas Olerexi tankla kõrval (Mäe plats 2) on käesoleva aasta 15. maist suletud. Kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed (näiteks aegunud ravimid, kodukemikaalid, vanad värvid, õlid, lakid, väetised, patareid jms) tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning viia lähimasse ohtlike jäätmete kogumispunkti. Ohtlike jäätmete kogumispunktides võetakse vastu ka oma aja ära elanud elektroonikajäätmeid, näiteks vana külmkapp, raadio, tolmuimeja, elektrilised mänguasjad jms (<https://vald.hiiumaa.ee/ohtlike-jaatmete-vatuvott>).



Pärast Mäe plats 2 kogumispunkti sulgemist saab eraisik ohtlikud jäätmed tasuta viia näiteks Hiiumaa Jäätmejaama Risti-välja külas. Jäätmejaamas saab hinnakirja alusel ära anda ka mitmeid teisi jäätmeid liigiti, näiteks ehitusjäätmeid, vanarehve, suurjäätmeid jms (<https://www.hiuprygila.ee/hiiumaa-jaatmejaam/hinnakiri/>). Lisaks Hiiumaa jäätmejaama ohtlike jäätmete kogumispunktile saab eraisik Hiiumaal ohtlikke jäätmeid tasuta ära anda Kärklas Sõnajala 11H, Suuremõisa jäätmepunktis, Kõrgessaare Tehase teel (VAK) ning Emmastes Ollimal. **Keelatud on jäätmete ladustamine või ladestamine selleks mitte-ettenähtud kohtadesse!** Pakendipunkti too ainult pakendijäätmeid. Osades pakendipunktides on lisaks pakendile võimalus ära anda ka vanapaberi ja tekstiilijäätmeid. Mäe platsi pakendipunktis on videovalve. **Aitäh, et kogud jäätmeid liigiti!**

Teadlik kompostimine

Köögi- ja sööklajäätmete aianurka kuhja kogumist või maha matmist ei saa nimetada kompostimiseks. **Mis on biojäätmed?** Biojäätmed on näiteks köögis toidu valmistamisel tekkinud jäätmed, aga ka aia- ja haljastusjäätmed. Üks kõige lihtsamaid jäätmete ringlusessevõtu viise on kompostimine, mille käigus biojäätmed lagunevad ja protsessi lõpuks valmib täisväärtuslik muld, mida saab oma kinnistul edukalt ära kasutada. Kodune kompostimine on kindlasti keskkonnasõbralikum tegevus kui prügiauto sõitmine hajaasustuspriirkonda konteineri järele. Iga omavalitsus on kehtestanud nõuded, millele nende piirkonnas peab kompostimine vastama. Hiiumaal võib kinnistul või krundil tekkivad biolagune-

vad jäätmed kompostitakse oma kinnistu või krundi piires. Väljaspool oma kinnistut või krunti tohib biolagunevad jäätmed kompostida jäätmeloaga jäätmekäitluskohas. Kompostitav materjal tuleb paigutada, ladustada ja käidelda tervisele ja ümbruskonnale kahjutult ning selliselt, et see ei põhjusta kahjurite teket ja haisu levikut. Oluline on, et kinnistul tekkivad toidujäätmed kompostitakse kahjurite, lindude ja loomade eest kaitstuna. Linnud ja loomad ei tohiks pääseda toidujäätmetele ligi ega neid laiali tassida. Sellele tuleb tähelepanu pöörata just tiheasustusalal, kuna lahtised kompostikastid on üks põhjustest, miks näiteks rebased enast linnas sisse seavad ja mugavalt tunnevad. Aia- ja haljastujäätmed võib kom-

postida lahtiselt aunas. Kompostimisnõu või -aun peab paiknema naaberkinnistust vähemalt 3 meetri kaugusel ja ehitisest 4 meetri kaugusel, kui kinnistu või ehitise omanikud ei lepi kokku teisiti. Kompostikasti võib meisterdada ka ise vabadest vahenditest, kui eelpool nimetatud nõuded on täidetud. Tänapäeval on ka suurt valik jaekaubanduses müüdavaid kompostreid. Kui sul oma kinnistul puudub võimalus köögi- ja sööklajäätmeid mingil põhjusel kompostida, siis tuleb sul need siiski konteineriga üle anda jäätmevedajale. **Biojäätmete viskamine olmeprügi hulka on keelatud!**

Biojäätmetesse sobib:	Biojäätmete hulka ei sobi:
riknenud toit ja toidujäätmed;	tavalised kilekotid, toidupakendid;
riknenud puu- ja köögiviljad, nende koored;	kassiliiv, tuhk, suitsukonid;
liha- ja kalajäätmed, kalaluud;	vedelad toidujäägid, toiduõli, suured kondid;
muna- ja pähklikoored, pabermassist munarestid;	kiletatud või vahatatud pinnaga või kileaknaga paberkotid, küpsetuspaber, tolmuimejakotid;
Majapidamispaber, pabersalvrätid;	kunstlilled, küünlad, lille- ja salatipotid;
kohvipaks, paberfiltrid;	vanad ravimid;
lõikelilled, ilma potita toataimed.	mähkmed, hügieenisidemed, loomade väljaheited.

Esita Hiiumaa Vallavalitsusele kinnitus kompostimise kohta oma kinnistul

- Kinnitust saab esitada jäätmevaldajate registri iseteeninduskeskkonna kaudu kinnistu omanik või isik, kes on jäätmevaldajate registris jäätmevaldajaks registreeritud: <https://evald.ee/hiiumaavald/app/jaatmekaitlus/>.
 - Kui arvuti kasutamise võimalust ei ole, saab kompostimise kinnituse esitada oma piirkonna vallamajas ko-
- hapeal või kui iseteeninduskeskkonna kaudu kinnitust esitada ei õnnestu, siis täita Hiiumaa valla kodulehel olev blankett (<https://vald.hiiumaa.ee/dokumendid-vormid-keskkond>) ja edastada see allkirjastatuna valitsus@hiiumaa.ee.

Mida kompostimisel tähele panna

- Kompostis toimub lagunemise protsess tänu selles elavatele mikroorganismidele. Nende elutegevuse põhivajadusteks on vaja õhku, niiskust ja toitaineid.
- Kompostitavale massile peab õhk ligi pääsema, sest muidu võib see liigniiskeks muutuda ja mädanema hakata. Selleks tuleb hunnikut segada või läbi kaevata ning lisada koredat materjali. Selliselt toimetades läheb lagunemisprotsess käima ja halba lõhna ei teki.
- Kompostitav mass ei tohi olla ka liiga kuiv, sest siis ei hakka mass kuumenema. Kuivamise vastu aitab kastmine.
- Kompostitav materjal tuleks laduda kihiti ning erinevate kihtide vahele tasub panna valmis kompostmul-

- da, et parandada mullaelustikku, kes aitab lagunemisprotsessile kaasa.
- Nipp niiskuse määramiseks: võta peotäis mulda ja pigista seda tugevasti – kui peopesa jääb niiskeks, on kõik korras. Õige niiskustase on oluline kogu lagunemisprotsessi vältel.
- Mikroorganismid vajavad süsiniku ja lämmastikku kui energiaallikat elutegevuseks. Süsinikku leidub pruunis materjalis (kuivanud puulehed, põhk), lämmastikku aga rohelistes materjalis (muruniide, taimejäätmed).
- Soojusega arvestamine: lagunemise käigus hunnik kuumeneb. Kõige efektiivsem on lagundajate tegevus vahemikus 35–50 °C. Haigustekitajad hävinevad 50–60 °C juures. Kui temperatuur liiga kõrgele tõuseb (80 °C), siis võivad hävineda ka lagundajad

- ning kompost kuivab.
- Vähem kui 45-kraadises segus tegutsed ka vihmaussid, kes aitavad lagunemisele jõudsalt kaasa.
- Kui kompostikast on maapinnaga ühenduses, siis saavad ussid liigse kuumuse eest liikuda rohkem mullapinna sisse, neile sobiva temperatuuriga oludesse.
- Valmis kompost on tumepruun, pude, meeldiva mullalõhnaga, kõik materjalid on lagunened. Vahel jääb mullasse oksatükke, mis lagunevad aeglasemalt – need on head õhutuse tagamiseks.

KADRI ALJAS
Hiiumaa valla jäätmespetsialist

Suurjäätmed

Suurjäätmed on suuremahulised jäätmed või materjalid, mida kaalu või mahu tõttu ei ole võimalik paigutada mahutisse.

- Suurjäätmed on**
- mööbel või selle osad (diivan, laud, riul, madrats jm);
 - vaibad ja muud põrandakatted;
 - mõned muud esemed, nagu valamud, vann, riidenagi, peegel, ribakardin, kardinaapu.

Suurjäätmetena **ei käsitleta** ehitusjäätmeid, suuremõõtmelisi probleemtooteid, nagu autoromud ja nende osad (sh reh-

vid) ning elektri- ja elektroonikaseadmed või nende osad (sh pesumasinad, telerid, külmkapid, elektripliidid jne) ja muid tootjavastutusega hõlmatud jäätmeid.

- Suurjäätmete üleandmise võimalused:**
- korralikule tervele esemele leia uus omanik;
 - telli suurjäätmete äravedu jäätmevedajalt;
 - vii Hiiumaa Jäätmejaama.

Kuidas toimub suurjäätmete kodust ärandmine? Suurjäätmete vedu toimub ettetellimisel ja klient peab tellimisel andma ülevaate äraveetavatest jäätmetest (ligikaudne kogus jms). AS Keskkonnateenus paneb tellimuse kirja ja teavitab klienti veopäevast,

kui see on selgunud. Veopäevaks peavad suurjäätmed olema paigutatud kinnistul nähtavasse ja ligipääsetavasse kohta. Vastavalt hinnakirjale maksab suurjäätmete kinnistult ära vedamine koos transpordikuluga 17,83 eurot ühe kuupmeetri kohta (sisaldab käibemaksu). Autojuht hindab jäätmete mahtu kohapeal. Veo maksumus sõltub ainult jäätmete mahust ja iga kinnistut arvestatakse eraldi. **Hoiame Hiiumaa puhtana!**



Võlanõustamisteenus

Sotsiaalne Kaasatus MTÜ kaudu on võimalus saada võlanõustamisteenust. Võlanõustamise eesmärk on parandada rahalistesse raskustesse sattunud inimeste võimet muutunud olukorras toime tulla ja aidata leida sellele lahendus.

Võlanõustaja

- kuulab ära, mõistab ja toetab
- aitab koostada pere-eelarvet
- selgitab võlgnikule tema õigusi ja kohustusi
- hindab olukorda
- aitab suhelda kohtutäiturite, ametiasutuste ja teiste vajalike asutustega
- on abiks lahenduste leidmisel, kuidas võlad tasuda: näiteks maksegraafikute koostamisel, maksepuhkuse taotlemisel,

• kokkulepete sõlmimisel jmt
• ei anna rahalist abi

Soovi korral on võimalus minna nõustamisele ilma suunamiseta. Sellisel juhul tuleb inimesel teenuse eest ise maksta vastavalt asutuse poolt kehtestatud hinnakirjale.

Ühendust saab võtta kontaktidel:
e-mail sotsiaalnekaasatus@gmail.com
Tel +372 5627 5993 E-N kell 8-15
Tel +372 5810 3114 E-R kell 9-17

Kui võlanõustamisteenuse saamiseks on vajadus valla toetusele, siis palume pöörduda oma piirkonna sotsiaaltöõspetsialisti poole, kelle kaudu suunatakse teid võlanõustaja nõustamisele.

Hiiumaa sotsiaaltöõspetsialistide kontaktid on leitavad valla veebilehel www.vald.hiiumaa.ee.

Hiiumaa Arenduskeskus ja Hiiumaa Vallavalitsus kutuvad Teid järjekordsele vabaühenduste ümarlauale, mis toimub teisipäeval, 2. mail 2023 kell 17-19 Kärldas, vallavolikogu saalis. Võimalus osaleda ka veebi teel.

Päevakord:

1. Ülevaade valla arengutest ja kogukonnakomisjonist-vallavanem Hergo Tasuja
2. Hiiumaa valla üldplaneeringust-Kaire Nõmm, valla arhitekt
3. Projektitaotlustest ja avaliku ürituse korraldamisest - Eve Ellermae, valla kultuurispetsialist
4. Aasta küla valimisest ja eakate projekti kokkuvõte - Heli Üksik, Kodukant Hiiumaa
5. Leaderist ja strateegia hetkeseisust - Merle Erm, Hiidlaste Koostöökogu
6. Vaba mikrofon - vabaühenduste rõõmud ja mured.

Osalemisest palume teada anda hiljemalt 1. maiks siin:

forms.office.com/e/4xX5ZcA7UE

Lisainfo: Kaja Sormus, vabaühenduste konsultant, tel 5345 9558
kaja.sormus@hiiumaa.ee

Kodu ootavad kassid Hiiumaa koduta loomade turvakodus



MANN: 3+ aastane, steriliseeritud emane



KARA: 1-aastane, steriliseeritud emane



KURRI: 3+ aastane, steriliseeritud emane

Lisainfo: tel 523 6827 või FB lehelt "Hiiumaa koduta loomade turvakodu"



Kõrgessaare päevakeskuses

- Esmaspäeviti kl 15-16 tervisevõimlemisring
- Teisipäeviti kl 11-12.30 line-tantsuring
- Teisipäeviti kl 12.30-13.30 toolitantsuring
- Kolmapäeviti kl 11-12.30 line-tantsuring
- Kolmapäeviti kl 12.45-14.15 seniortantsuring
- Esmaspäeviti tugitooliteatring
- Pühapäeval, 30. aprillil Hiiumaa Pensionäride Ühenduse kevadkontsert Kärldla Kultuurikeskuses, algus kl 12. Osalustasu 7 eurot.
- Reedel, 5. mail kepikõnni avalik treening. Juhendab Kadi Kiiver. Kogunemine kl 13 Kõrgessaare A ja O kaupluse parklas. Kestus u 1,5 h.
- Esmaspäeval, 8. mail kl 12:45-14.15 Kõrgessaare mälumängu II voor.
- Esmaspäeval, 8 mail alates kell 8.30 pediküüriteenus (kohad täis!). Lisainfo Eve Heinmaa, tel 516 3126.
- Teisipäeval, 9. mail juuksur. Registreerimine: Sirje Vaku, tel 5666 2317.
- Kolmapäeval, 10. mail alates kl 12, neljapäeval, 11. mail ja reedel, 12. mail alates kl 9 massaažiteenus. Eelnev registreerimine: Sigrid, tel 529 7429.
- Reedel, 12. mail väljasõit Käina ujulasse, ujulas viibimine kl 11-13, vesivõimlemine kl 11 (juhendaja Helin Käärmees), jõusaali kasutamine. Osalustasu 6 eurot. Transport: 10 Kõrgessaare, Lauka, Viskoosa, 10.25 Kärldla.
- Teisipäeval, 16. mail kokkamine eakatega (täidetud liharullid, kohupiimaküpsised).
- Neljapäeval, 18. mail kl 13 koosviibimine Päevakeskuses. Transport: 12 Rootsi, Pihla, 12.30 Lauka, Viskoosa. Lisainfo ja transportivajaduse teatamine: Katrin, tel 5333 9472.
- Kõrgessaare päevakeskuses saab pesta pesu ja käia duši all, eelnevalt kokku leppida: Inna, tel 504 2292.
- Tervisemajas on võimalus saunas käia. Sauna kasutamiseks eelnevalt kindlasti kokku leppida: Anne- Ly Torsensson, tel 5606 0711.

TEATED

Sotsiaaltoetuste taotlemine

- 18. mai kell 11-12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Viskoosas.

Info: Pille Näksi, tel 5855 3736, pille.naksi@hiiumaa.ee

Transporditeenus

- Kärldla piirkonnas invabussi tellimine kohalikeks sõitudeks ja mandrisõidud rehabilitatsiooni- või meditsiinasutusse eakatele ja puudega inimestele.

Info: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee, tel. 50 5 5746

Saunateenus

Kärldla sadama saun

- 6. ja 20. mai kell 13-15 meestele ja 15.30-18 naistele. Pilet 2.30
- 18. mail kell 10-12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Suuremõisa raamatukogus. Info: Urme Soonvald, tel 463 6844, 521 0997, urme.soonvald@hiiumaa.ee.

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

VELLO KAIVAPALU
SULEV KOBLI
ARTUR VALK
KUIDO KOGERMANN
ENDLA PIKKARV
SILVI KÕRM
ELVIINE VÕSAMAA
MALLE ELMI
ESTER LIIT
LEMBIT LAUR
VELLO TARNING
JÜRI KERVES
MARKO KÜTT
LEHTE KIRSS
SIRJE KIBUSPUU
SIRJE PUUSILD



SÜNDMUSED

APRILL

22. aprill–1. mai

Hiiumaa restoranide nädal, lisainfo: hiiumaa.ee/restorani-de-nadal/

N, 27. aprillil

KL 16 Noorte ujumisvõistluste karikasari “Aasta ujuja 2022/2023” Käina spordikeskuses

KL 18–19 Jaan Kaplinski ja Tõnu Õnnepalu kirjad. Loeb ette Argo Aadli Käina Raamatukogus

KL 18–19 Kassari Külaülikool: Tiit Leito “Inimene ja loodus” lindudest Hiiumaal Kassari Rahvamajas. Loengu ülekanne: facebook.com/Kassari-Rahvamaja

R, 28. aprill

KL 10–11.30 Hiiumaa Kino: dokumentaal “Kurvilise tee legendid” Kärkla Kultuurikeskuses.

KL 13–14.30 Hiiumaa Kino: “Rokikoer 3” Kärkla Kultuurikeskus. 5–6€

KL 14–20. Dagöplasti tehase avatud uste päev Käinas Spordi 4. 25 aastat Dagöplasti! Igalt täistunnil külastajad tehasesse. Tasuta.

KL 18 Hiiumaa Kino uue visuaalse identiteedi tutvustamine Kärkla Kultuurikeskuse kinosaaalis

KL 19 Hiiumaa Kino. “Kõik kõikjal ja korraga” Kärkla Kultuurikeskuses. (7 Oscari võitja) Linastuse juhatab sisse filmilevitaja Kaupo Liiv. Alla 12 a keelatud. Pilet 5–6€.

L, 29. aprill

KL 18–14 Avatud kalasadamate päev Naistlaiu, Roograhu, Kõrgessaare ja Sõru sadamas, programmid: avatudsadamad.ee

KL 10–11.15 Aasta linna auli vaatlusretk Hiiumaa praamil

KL 13 Rahvusvahelise tantsupäeva tantsupidu Kärkla kultuurikeskuses. Muusika Hiiumaa Pillisõprade Seltsilt ja tantsusamme õpetab Ille Savioja. Sel aastal tantsitakse tantsu nimega «Kiigadi-kaagadi».

KL 18–20 HIIUMAA NOORTEMÄLUMÄNG Linnu mäest. Oodatud on kõik 16–26-aastased noored.

P, 30. aprill

KL 12–15 Eakate kevadpidu Kärkla Kultuurikeskuses

KL 16–17.30 Hiiumaa Kino: “Rokikoer 3” Kärkla Kultuurikeskuses. 5–6€

KL 17.30–18.45 Aasta linna auli vaatlusretk Hiiumaa praamil

KL 18–19.30 Hiiumaa Kino: Dokumentaal “Kurvilise tee legendid” Kärkla Kultuurikeskuses

MAI

E, 1. mai

KL 9–17.30 Kärkla linna 85. aastapäev

KL 9–12 Kärkla linna XXXIII jooks

KL 12–17 Hiiumaa turismimesse ja turismihooja avamine Hiiumaa Spordikeskuses.

KL 16.30 Karl-Erik Taukar Bandi kontsert Spordikeskuses (turismimesse raames). Piletid eelmüügist fienta.com 10 €, piletid kohapeal alates kl 15 hinnaga 15 €.

Lapsed kuni 7 a tasuta (k.a).

T, 2. mai

Loodusõpe klassiõpetajatele Lõimastu matkarajal (korraldab Palade LHK)

N, 4. mai

KL 10 ja kl 13 Käina Huvi- ja Kultuurikeskuses Teater Must Kast seikluslik perelavastus „Ernesto küülikud“. Pilet 7 €, müügil kohapeal.

KL 17–19 Hiiumaa orienteerumiseljapäevak Suuremõisas. Päevakute start avatud kl 17–19. Lisainfo: hoke.ee

KL 20–21.30 Hiiumaa Kino: “Apteeker Melchior. Timuka tütar” Orjaku külamajas. 6€

R, 5. mai

KL 16–18 SOLISTILA Kärkla muusikakoolis. Kärkla Põhikooli 1. ja 2. kooliastme solistide kontsert. Esinemas on üle 30 noore laulja.

L, 6. mai kl 8.30 kuni P, 7. mai kl 18 Eesti Kaljuronimise Karikasarja 1. etapp Hiiumaa Lead Open 2023 Elamuskeskuses Tuuletorn

L, 6. mai

KL 10–12 Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Osalustasu 20–30 €. Kestus u 2 h. Tel 662 3762. Korraldaja Tiit-Reisid OÜ.

KL 14–15.30 Graafikatöö tuba

– Jäljed. Pühalepa Vaba Aja Keskuses Suuremõisas Lossi tee 1 Ootame Sind avastama lum-mavat graafikamaailma. Uurime pindu ja värve, loome mustreid ja maastikke – jätame jälje. Osalustasu 8€

KL 18–20 Jazzliit ja KORK LIVE Šampanjabaar ja restos Kork Kärklas. Susanna Aleksandra – vokaal, Andre Maaker – kitarr, Janno Trump – bass. Pilet 12€

E, 8. mai

KL 17.30–18.30 Kontsert “Laulud emale” Elamuskeskuse Tuuletorn näitusesaalis. Laule esitavad Käina huvikooli õpetajate Heli Lindmäe, Olesja Voronjuki ja Angelika Miku laululapsed. Sissepääs priil!

KL 18–19 Saksofoniduo Mammie Jotax Prantsusmaalt Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses ekperimenteerib, naudib ja loob kül-lusterinevate saksofonide, flöödi ja häälega. Camille Maus-sion – alt- ja tenorsaksofonid, hääli, Carmen Lefrançois – alt-, sopran- ja baritonsaksofonid, flööt, hääli. Pilet 5€

KL 19–20.30 Hiiumaa Kino: “Apteeker Melchior. Timuka tütar” Hellamaa Perekeskuses. 6€

T, 9. mai

KL 14.30 Tuleviku Leiutajate Klubi: Tule tutvukaskadööri ametiga! Käina noortekeskuses

K, 10. mai

Suur Looduse Päev Hiiuma la teise klassi õpilastele Tõrvaninal (korraldab Palade LHK)

KL 18–19 Jooksuüritus “Ringlev kevad” Kärkla pargis. Kärkla parki on mõõdetud kuni 700-meetrine ring, mida läbitakse ühe tunni jooksul.

N, 11. mai

KL 18 Emmaste põhikoolisaa-lis Käina huvikooli Emmaste filiaali muusikaõpilaste kevadkontsert. Sissepääs priil!

KL 16–21 Purjetamise lühiradade seeriavõistlus Dago Karikasari Kärkla sadamas

KL 17–19 Hiiumaa orienteerumiseljapäevak, start kl 17–19 Käina Spordikeskuse juurest. Lisainfo hoke.ee

R, 12. mai

KL 18–19 Rudolf Tobiase 150. sünniaastapäevale pühenda-

tud kontsert Pikas Majas Kärklas. Kontserdi annavad R. Tobiase nimelise Kärkla Muusikakooli ja Käina huvikooli muusikaosakonna õpilased. Sissepääs priil!

KL 20–21.30 Hiiumaa Kino: “Apteeker Melchior. Timuka tütar” Käina Huvi- ja Kultuurikeskuses. Pilet 6€

L, 13. mai

KL 9–14 Emmaste kevadlaad Emmaste Vaba Aja Keskuse juures. Müüjate registreerimine Heli Üksik, telefon 5691 2640

KL 10–12 Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Osalustasu 20–30 €. Kestus u 2 h. Tel 662 3762. Korraldaja Tiit-Reisid OÜ.

KL 15–17 Emadepäevakontsert “Kõige kallimale” Kärkla Kultuurikeskuses. Kontsert on Tiina Tantsustuudio ja Kärkla osavalla kingitus kõigile emadele. Teile esinevad kõik Tt-stuudio põhiriühmad, Kärkla ettevalmistusrühmad ja solistid. Peale kontserti sööme kringle ja joome kohvi! Kontsert on tasuta.

KL 20–21.30 Hiiumaa Kino: “Apteeker Melchior. Timuka tütar” Sõru muuseumis. Pilet 6€

P, 14. mai

KL 10–12 Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Osalustasu 20–30 €. Kestus u 2 h. Tel 662 3762. Korraldaja Tiit-Reisid OÜ.

KL 12 Emadepäeva kontsert ning Hiiumaa aasta ema tunnustuse üleandmine Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses

Saarte Karikas Motokrossis Nurste krossirajal

KL 16–17.30 Hiiumaa Kino: “Apteeker Melchior. Timuka tütar” Suuremõisa lossis. Pilet 6€

E, 15. mai

Emmaste emadepäevajooks

KL 18–19.30 Kontsert-etendus “Elu on loomine” Kärkla Kultuurikeskuses

K, 17. mai

KL 19–20.30 Hiiumaa Kino: “Apteeker Melchior. Timuka tütar” Suuremõisa lossis. Pilet 6€

N, 18. mai

KL 17–19 Hiiumaa orienteerumiseljapäevak Tahkunas. Päev-

vakute start avatud kl 17–19. Lisainfo: hoke.ee

KL 19–20 Kassari Kultuurineljapäevade 10. hooaja avamine Orjaku sadamas Orjaku külamajas

Kalli Samorodni näituse avamine, KKNP & Suvi Kassaris 10. hooaja programmi tutvustus ning meeleolu loob Suuremõisa lossi kellade ansambel.

R, 19. mai

KL 17–18.30 kolme poistekoori kontsert: Hiiumaa, Kose Gümnaasiumi ja Oru põhikooli poistekooride kontsert Kärkla Kultuurikeskuses.

L, 20. mai

KL 9–14 Hiidlaste kevadlaad Kärkla keskvaljakul. Korraldaja Hiidlaste Koostöökogu. Tel 5464 0498

KL 10 “Tantsud lilledega”. Suuremõisa aiapäev Suuremõisa lossi pargis.

KL 10–12 Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Osalustasu 20–30 €. Kestus u 2 h. Tel 662 3762. Korraldaja Tiit-Reisid OÜ.

KL 11–19.30 Paul Neitsovi Kitarriteraapia Suuremõisa lossis.

KL 18 Muuseumiöö: Öös on liikumist, programmid leiad muuseumioo.ee

Hiiumaa Muuseumide filiaalides, Sõru muuseumis ja Soera Talumuuseumis, Käina kiriku varemetes ja Kassari kabelis

P, 21. mai kuni E, 22. mai XV Rudolf Tobiase nimeline klaveriõpilaste konkurss Käinas. Korraldajad MTÜ Tobiase Selts ja Käina Huvi- ja Kultuurikeskus

P, 21. mai

KL 10–12 Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Osalustasu 20–30 €. Kestus u 2 h. Tel 662 3762. Korraldaja Tiit-Reisid OÜ.

KL 16 Orjaku Linnutorni uue ekspositsiooni avamine

N, 25. mai

Noorte ujumisvõistluste karikasari “Aasta ujuja 2022/2023” Käina spordikeskuses

Purjetamise lühiradade seeriavõistlus Dago Karikasari Kärkla sadam

Hiiumaa orienteerumiseljapäevak, start kl 17–19 Emmaste lasteaia juurest

KL 18–19 Tantsu- ja klaverikontsert “Tantsi mulle muusi-

kat” Käina Huvi- ja Kultuurikeskuses. Klaveril: Johan Randvere (klaver) Tantsivad: Ketlin Oja ja Cristiano Principato (Eesti Rahvusballeri). Pilet 10–15€.

R, 26. mai

KL 17 Kalana jahisadamasaaravõistlus

KL 18–20 Pühalepa osavalla kevadkontsert Palade koolisaa-lis

L, 27. mai

Hiiumaa sulgpalliturniir Hiiumaa Spordikeskuses. Korraldaja Hiiumaa sulgpalliklubi Tuti

KL 10–12 Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Osalustasu 20–30 €. Kestus u 2 h. Tel 662 3762. Korraldaja Tiit-Reisid OÜ.

KL 10.30–19 Tuulekala festival 2023 Orjaku sadamas

P, 28. mai

KL 10–12 Hülgevaatlusretk Kärkla sadamast. Osalustasu 20–30 €. Kestus u 2 h. Tel 662 3762. Korraldaja Tiit-Reisid OÜ.

KL 12–14.30 Palade Loodus-hariduskeskus kutsub rohekoka Soera Talumuuseumi. Osalustasu 7€

KL 17–18.30 muusikateadlase Tiia Järgi ettekanne „Rudolf Tobias – helilooja üle aegade“ Kärkla kirikus. Tasuta

KL 18–19.30 Rudolf Tobiase 150. Muusikaline vesper Kärkla kirikus

Elke Voelker (orel, Saksamaa), Raiko Raalik (bariton). Rudolf Tobias (1873–1918) Kaks koraa-lieelmängu. “Es ist gewisserlich an der Zeit”, “Nun ruhen alle Wälder”, “Largo” (“Eks teie tea”) Prelüüd ja fuuga c-moll. Tasuta.

E, 29. mai

KL 14 mälestushetk Rudolf Tobiase sünnikodus Käinas

KL 16 juubelipostmargi ja Elke Voelkeri raamatu “Rudolf Tobias” eestikeelse väljaande esitlus Hiiumaa Muuseumi Pikas Majas

KL 18–20 Rudolf Tobiase 150. sünniaastapäeva kontsert Kärkla kirikus. Pilet 26, 20–31, 20€

Hiiumaa sündmustekalender: hiiumaa.ee/sundmused

NÄITUSED

NELJA NURGA GALERII

Nelja Nurga Galeris on kuni 1. maini avatud maalikunstnik **Piret Rohusaare personaalnäitus «Unenäoline Hiiumaa»**.

Neljapäeval, 4. mail kell 17 **Jüri Kassi krokiinäituse avamine**.

Kärkla Kultuurikeskuse näituseruumis 4. mail kell 16.30 **Ülle Marksi näituse avamine**. Tegemist on kunstnikepaari paarisavamisega.

Galerii müügiosas Hiiumaa loojate looming, Galerii on avatud R-L kell 11–15 ja kokkuleppel.

Täpsem info: facebook.com/neljanurga

KÄRDLA KULTUURIKESKUS

Kärkla Kultuurikeskuse näituseruumis

Kunstnik **Maria Evestuse popsür-**

realistliku maalikunsti näitus **IRRULI/APART**.

4. mail kell 16.30 **Ülle Marksi näituse avamine**.

Sammassaalis maikuus **Kärkla Kultuurikeskuse laste loomingi ja kunstiringi näitus**.

Kärkla Kultuurikeskus on avatud E-R kl 10–18

HIIUMAA MUUSEUMI PIKK MAJA KÄRDLAS

Avatud: E–R 10–17, L 10–15

Näitus «Loomingu müsteerium – J. Adamsoni looming» avatud 10.03.–25.04.2023

Alates 10. märtsist 2023 on Pika Majas saalis avatud näitus “Loomingumüsteerium. Jaak Adamsoni looming”. Jaak Adamson sündis 25. aprillil 1938. aas-

tal Tallinnas, kuid hiidlase peres. Tema isa Aleksander oli kaugesõidukapten. Poiss veetis Hiiumaal enamiku oma lapsepõlvest, sealhulgas sõja-aastad, ja tunnetas end hiljem kogu elu, ka võõrsil elades ennekõike hiidlaseks. Oma teostes kasutas Jaak Adamson paljusid erinevaid eksperimentaalseid tehnoloogiasid ning autoritehnikaid. Kokku on Eesti avalikes kogudes ligi 70 maalikunstnik Jaak Adamsoni tööd ajavahemikust 1959–2001.

Näitused «Muusika hiidlaste elus» ja «Pillid pildidel» avatud alates 1. maist

KASSARI MUUSEUMIMAJA

Avatud

4. aprill 2023 – 30. aprill 2023

T – L 10–17

1. mai 2023 – 30. september 2023

E – P 10–18

Hiiumaa ajalugu ja kultuuri tutvustav püsiekspositsioon “ELU SAAREL. TULI, VESI, ÕHK, MAA.”

Näituse kandvaks mõtteks on käsitleda Hiiumaa elu ürgsete elementide kaudu, mis juba pealkirjas mainitud, nende üldteada omadusi silmas pidades.

Muuseumis asub ka meene- ja raamatupood, kust leiad laias valikus ehteid Hiiumaa käsitööd, suveniire ja raamatuid.

Mihkli talumuuseum ja Rudolf Tobiase majamuuseum avatud ETTETELLIMISEL!

ÜRITUSED

29. mail 2023

kl 14 mälestushetk Rudolf Tobiase sünnikodus Käinas

kl 16 juubelipostmargi ja Elke Voelkeri raamatu „Rudolf Tobias“ eestikeelse väljaande esitlus Hiiumaa Muuseumi Pikas Majas.

20. mail 2023 on üle-eestilise Muuseumiöö raames SA Hiiumaa Muuseumid filiaalides sel päeval eriprogramm. Lisainfo: muuseum.hiiumaa.ee

TUULETORN

Näitus “Võrkpalli sajand Hiiumaal”

Näitusega “Võrkpallisajand Hiiumaal” jäädvustatakse võrkpalli ajalugu Hiiumaal 100 aasta jooksul. Näituse koostasid Ene Mänd, Lembit Sauer ja Raivo Karjamaa. Näitus on avatud kuni 30. aprillini.

Lisainfo: tuuletorn.ee



Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne
Toimetaja: Kärolyn Kivistik, tel 5346 4683
Kujundus ja küljendus: MK Meedia OÜ
Trükkikoda: Printall
Hiiumaa Teataja ilmub kuu viimasel reedel.
Info ja teated järgmise kuu lehte on oodatud eelneva kuu 15. kuupäevaks info@hiiumaa.ee.